

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Kh 09.03.2026 § 49
26/00.04.00/2026

Valmistelija

Kunnanjohtaja Juho Niemelä, p. 0401505207

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain (410/2015) muuttamisesta. Esityksessä selkiytettäisiin valtiovarainministeriön toimivaltaa ja roolia kuntien toiminnan ja talouden varautumisen yleisessä ohjauksessa ja seurannassa sekä tehtäisiin eräitä muita muutoksia kuntalakiin. Esitys on julkaistu lausuntopalvelussa <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=43de1a7b-0c4c-406f-af7d-0ab2e29aad4d>.

Voimassa olevan kuntalain 10 §:n mukaan valtiovarainministeriö seuraa yleisesti kuntien toimintaa ja taloutta. Esityksellä ministeriön roolia varautumisen yleisessä ohjauksessa täsmennettäisiin säätämällä siitä nimenomaisesti laissa. Lisäksi esityksessä täsmennettäisiin vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta, velvoitettaisiin ottamaan tytäryhteisöjen varautuminen huomioon konserniohjeessa sekä täsmennettäisiin kirjanpitolain soveltamista ja toimintakertomuksen sisältöä koskevaa sääntelyä.

Ehdotus Toholammin kunnan lausunnoksi

1. Valtiovarainministeriön tehtävä kuntien varautumisen ohjauksessa ja seurannassa

Toholammin kunta pitää perusteltuna, että valtiovarainministeriön toimivaltaa kuntien toiminnan ja talouden varautumisen yleisessä ohjauksessa ja seurannassa selkeytetään lailla. Toimivallan täsmentäminen lisää oikeusvarmuutta ja selkeyttää ministeriöiden välistä vastuunjakoa. Kunta korostaa kunnallisen itsehallinnon merkitystä. Ehdotetun ohjauksen tulee olla luonteeltaan yleistä informaatio-ohjausta, eikä se saa muodostaa kunnille uusia oikeudellisesti sitovia velvoitteita, raportointimenettelyjä tai tosiasiallista normiohjausta ilman nimenomaista lainsäädäntöperustaa. Ohjauksen tulee olla tukevaa, hyviä käytäntöjä kokoavaa ja kuntien omaa vastuuta vahvistavaa. Pienen kunnan näkökulmasta on tärkeää, että mahdollinen ohjaus toteutetaan hallinnollisesti kevyesti ja että se huomioi kuntien erilaiset resurssit ja toimintaympäristöt.

2. Konserniohjeeseen lisättävä velvoite tytäryhteisöjen varautumisesta

Toholammin kunta pitää perusteltuna, että konserniohjeessa velvoitetaan jatkossa antamaan tarpeelliset määräykset tytäryhteisöjen valmiussuunnittelusta, varautumisesta ja varautumisen yhteensovittamisesta kuntakonsernissa. Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt voivat tuottaa palveluja, joiden jatkuvuus on keskeistä kunnan toiminnan ja kuntalaisten arjen kannalta. Varautumisen huomioiminen osana omistajaohjausta vahvistaa kokonaisriskienhallintaa ja parantaa palvelujen jatkuvuutta normaaliolojen

häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

3. Kirjanpitolain soveltamisen poikkeusten kirjaaminen lakiin

Kunta pitää sääntelyn selkeyttämistä tarkoituksenmukaisena. Kirjanpitolain soveltamisen poikkeusten kirjaaminen suoraan kuntalakiin parantaa normihierarkian selkeyttä ja oikeusvarmuutta. Toimintakertomuksessa esitettävää merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevaa täsmennystä voidaan pitää perusteltuna. Riskien avoin raportointi tukee taloudellista vastuullisuutta ja kuntatalouden läpinäkyvyyttä.

4. Vaikuttamistoimielinten aloiteoikeus

Nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston aloiteoikeuden täsmentäminen laissa selkeyttää sääntelyä ja vahvistaa vaikuttamistoimielinten asemaa. Muutosta voidaan pitää kannatettavana.

5. Yhteenveto

Toholammin kunta pitää esitystä pääosin perusteltuna ja kannatettavana. Erityisesti konserniohjetta koskeva täsmennys vahvistaa kuntakonsernin kokonaisvaltaista varautumista. Valtiovarainministeriön ohjaustehtävän osalta kunta korostaa ohjauksen informatiivista ja ei-sitovaa luonnetta sekä kunnallisen itsehallinnon huomioon ottamista.

Valmistelijan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää antaa valtiovarainministeriölle edellä olevan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain (410/2015) muuttamisesta.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Niemelä Juho

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa valtiovarainministeriölle edellä olevan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain (410/2015) muuttamisesta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.